

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd I Regele Ferdinand No. 5.
(Tipografia Lovrov & Co).

A R A D.

Redacția din ORADEA:
Strada Regele Carol II. No. 14.Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

Note zilnice

Profesorul Dimitrie Gusti

de P. Șt. Sa dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului

Alexandru cel Mare, mergând odată la război, a împărțit soldaților și ofițerilor toate averile sale, iar întrebând fiind: „Căci mai rămâne, a răspuns: „Nădejdea în biruință”. Această nădejde în biruință rămâne puternică în sufletul oricărui român și patriot, care voeste să fie mare cu faptele lui pentru neam. Avem în mijlocul nostru un asemenea român și patriot, pe d. Dimitrie Gusti, omul culturii solide și al științei pozitive, omul muncii active, propagator al solidarității naționale și al superiorității noastre prin cultură. Domnia Sa propagă cultul muncii pozitive, al moralei eroice, față de declamația frazelor de ocazie cu care mulți oameni amăgesc poporul nostru.

Precum zice Mihail Eminescu: „E drept că viața n'reagă / Ca și iedera de-un arbor, / De-o idee i se leagă.”

Este ideea cunoașterii temeinice a sufletului neamului și înălțarea lui! Iată problema pentru care se sânguește d. Dimitrie Gusti în zilele de azi, când în multe suflete și-au făcut loc nesiguranța, neliniștea, simțământul de provizorat!

Se strigă din toate părțile: biserica, școala și armata, în colaborare, vor salva țara. Noi atâșăm acestui apel întreaga noastră încredere în biruința ce ni-o va hărăzi cultul faptei și al virtuții. Ori, d. Dimitrie Gusti, precum bine spune un ziar, reprezintă spiritul înțelegerii științifice a vieții sociale, și este stabilizatorul diagnosticurilor, al remediilor și tendințelor din manifestările noastre sociale. Și cum condițiile noastre de viață au fost determinate de atâtea și atât de variate împrejurări istorice și geografice, cari impun reforme și noi directive, muncă și disciplină profesorului de sociologie, în cultura și viața socială a României întregite, a fost cea mai utilă și necesară activitate. Cunoșcând problema națiunii, despre care a scris, cunoscând „Doctrinile politice”, despre cari a tratat științific, — Domnia Sa, în fruntea Institutului Social român și în fruntea seminarului sociologic de pe lângă universitatea din București, activează cu efect pentru înălțarea neamului. Cunoșcând la perfecție cadrul cosmologic, biologic, istoric și psihic al neamului, proiectează lumină asupra vieții lui politice, economice, juridice și spirituale.

Interesant este punctul de vedere al d. Gusti, când reduce cadrul sociologiei la condițiuni și activități, adică activitatea socială este efectul condițiilor sociale.

Vom ști noi să apreciem opera uriașă a Domniei Sale? Intrucât vom sprijini instituțiile puse în slujba pentru care Domnia Sa își jertfește viața, desigur că, noi vom fi la înțelegerea realităților.

Biserica ortodoxă română, vă asigură prin mine, Domnule profesor, că ea va sprijini opera DVoastră, căci biserica voește, ca întreaga societate să fie cu adevărat corpul lui Hristos, în care toate membrele să lucreze spre slava lui Dumnezeu. Biserica știe că problema socială se rezolvă și cu concursul celei morale și anume al moralei creștine pentru că numărul mașinilor nu a sporit fericirea și nici viteza nu a accelerat venirea mulțumirii, care să fluture pe buzele tuturor.

Biserica zice către Dumnezeu: „Vie împărăția Ta” și în direcția acestui drum, dă binecuvântarea tuturor celor ce ajută neamul pe această cale. De aceea eu vă binecuvintez pe DVoastre, știind că ceea ce munciți pentru neam se revărsă prin darul divin. Precum una și aceeași ploaie se poartă pe pământ dar pentru cruce și albă iar pentru trandafir roșie, fiindcă în bunătatea sa se adaptează după natura fiecărei flori. — așa și binecuvântările divine vor rodi asupra noastră prin munca trimișilor neamului, între care dorim și voim să vă știm, Domnule profesor, până la cele mai adânci și mai fericite bătrânețe.

* In sfârșit!

Am dat deunăzi alarma împotriva rusinoasei toleranțe a steagurilor pseudo-kossuthiste dela Palatul Cultural din Arad, pe cari direcția acestei instituții a avut atâtea ani de zile nesocotința nu numai să le tolereze, ci să le și expună diversilor străini trecuți pe la Arad.

În urma alarmei noastre, precum ni s'a adus acum la cunoștință, steagurile ungurești dela Palatul Cultural au fost asvârțite la beci.

Viața și opera lui Alexandru Mocioni

Conferința ținută la teatrul comunal din Timișoara, Duminecă 1 Aprilie 1934, de părintele T. Golumba, — cu prilejul comemorării a 25 de ani dela moartea marelui român și filantrop

Anii trec. Văltoarea luptelor și desăvârșita libertate națională ne face să uităm trecutul. Trăim o viață de emoții în căutarea unei depline fericiri pe pământul scump al țării noastre, pe care avem datorită să o învăluim cu patriotismul nostru cald.

Ni se pare, că n'am fost subjugăți nici odată! Rănilor durerilor s'au vindecat și par'că nu ne mai aducem aminte de ele, deși trecutul de suferințe e numai la un pas în urma noastră.

Și nu e bine să-l uităm! Generațiile cari vin și respiră aerul curat al unei vieți naționale, au nevoie să privească la trecut, dar nu numai să privească, ci să-l cunoască.

„Sunt așa de buni unguri...”

Fostul prim-ministru al Ungariei a dat ziarului „8 órai újság” un interview ce s'ar putea numi senzațional. Un interview prin care — pentru 'ntâia oară de când se tot arată că ciopârțirea Ungariei a însemnat un act de dreptate și față de țărănimea ungurească a ținuturilor deslupite de Ungaria, deoarece noua stăpânire li a dat pe lângă libertăți politice pământ — latifundiarii unguri se pronunță, prin gura fostului președinte de consiliu ungurec — despre ungurii improprietați de România, Iugoslavia și Cehoslovacia.

E de bănuț că nu de bună voie a catadixit contele Bethlen să cuvinteze despre această chestie. Fostul premier ungurec stă sub impresia răspunsului ce i l-a dat deunăzi printr'o broșură senzațională, la ilarele sale conferințe dela Londra, prietenul nostru Scotus Viator, — răspuns

în care se spunea că ungurii din statele succesoare se împotrivesc revizionismului, deoarece ar însemna că 'n cazul unei revizui, latifundiarii li-ar lua 'napoi pământurile căpătate dela statele succesoare.

Deci, în sfârșit, reprezentantul cel mai calificat al latifundiilor, acel sub guvernarea căruia s'au purtat în contra României procesele absenteiștilor, și-a deschis gura și a cuvântat. Spune deci contele Bethlen așa:

Că nici vorbă nu poate fi să se ia 'napoi pământurile căpătate de unguri prin reforma agrară a statelor succesoare, deoarece și latifundiarii au atâtea cap, și sunt și ei atât de buni unguri, să înțeleagă că ce s'a dat odată e definitiv dat, că un drept câștigat nu poate fi răpit.

Așa glăsuiește contele Bethlen, adăugând în plus o asigurare formală că așa

va fi, că improprietații maghiari ai statelor succesoare vor rămâne proprietați și după revizuire.

S'ar putea numi senzațional acest interview, precum l-am calificat la început. Nu pentru asigurarea ce o dă contele Bethlen — în care țărănii unguri din statele succesoare nu vor crede nici s'o vadă semnată la notariatul public al împărăției cerești, până nu vor vedea făcută și 'n Ungaria o reformă agrară — ci pentru că un fost prim-ministru maghiar și un reprezentant al latifundiilor, cutează, în sfârșit, să vorbească despre ungurii improprietați de statele succesoare, și să recunoască că ceace li s'a dat de noua lor patrie, este un „drept câștigat.”

Un „drept”, pe care Ungaria refuză să-l dea mili-oanelor sale de proletari agricoli!

Ședința festivă a Institutului Social Banat-Crișana la Arad

— Vizita d-lui prof. D. Gusti —

Președintele Institutului Social Român, fostul ministru de instrucție Dim. Gusti, a vizitat Duminecă și Luni secția timișoreană a Institutului Social Banat-Crișana, și cu acest prilej a făcut azi o vizită și secției arădane a Institutului, fiind obiectul unei calduroase manifestații de simpatie a tuturor societăților și autorităților din Arad.

Ședința festivă

Secția arădană a Institutului

Social Banat-Crișana a organizat la liceul „Moise Nicoară” o ședință festivă în onoarea ilustrului oaspe, la care au participat în frunte cu P. Șt. Sa Episcopul Grigorie și cu d. comandant al garnizoanei general Argeșeanu toate autoritățile din oraș, împreună cu reprezentanții tuturor societăților românești, toți membrii Institutului și un mare număr de profesori. D. prof. Gusti a fost însoțit de președintele și

vicepreședintele Institutului bănațean, rectorul Teodorescu și d. dr. C. Groșoreanu, și de d-nii Ioachim Miloia, dr. C. Băran și dr. Sabin Evtușeanu. D. dr. Cornel Radu, președintele secției arădane a Institutului, a adresat ilustrului oaspe o alocuțiune calduroasă, arătând că secția arădană urmărește sistemele de cercetare ale Institutului Soc. Român.

A luat apoi cuvântul P. Șt. (Urmare din pag. III-a)

secolului 17, din Moscopole (Macedonia), unde avea case și curți mari, cu biserică proprie, — la al cărei altar servea întotdeauna unul din membrii familiei.

În urma persecuțiilor ce îndurau creștinii de sub dominația Turcilor se pornise o emigrațiune a familiilor fruntașe creștine spre Dunăre; astfel și doi frați Mocioni, (între cari, cel mai mare, Petru, a fost preot căsătorit), și-au încercat toată averea mobilă și au trecut Dunărea, în Valahia; iar, de acolo, au străbătut în sus până în capitala Ungariei.

Frații Mocioni oferindu-și serviciile patriarhului Hircului Arsen III din Ipec, care chiar pe atunci se așezase cu o colonie mare, între Comarom și Buda, au luat parte la luptele prinzului Eugen de Savoia. Frațele mai mic și-a pierdut viața în bătălia dela Zenta, iar preotul Petru a rămas în tăbără, ca spiritual, până la luarea Timișorii și scoaterea tur-

cilor din Banat.

După Petru Mocioni au rămas trei fii: Petru, Mihail și Andrei. Dintre numiții trei fii Petru a murit fără descendenți, iar Mihail și Andrei sunt întemeietorii celor două linii și anume: linia primă, armată, descendenții lui Mihail și a doua, donatorie, descendenții lui Andrei.

Andrei, seniorul liniei Mocioni de Foen, la 1870 a cerut și a primit dela împăratul Iosif II, domeniul Foen, ca donațiune mixtă, dată pentru recunoașterea meritelor și sacrificiilor familiei sale.

La 1872, Andrei Mocioni a fost împușcat în împrejurări azi necunoscute. Pe piatra mormântală ce se găsește în Catedrala sârbească din Timișoara, este următoarea inscripție: „Hic iacet in pace nobilis ac per illustris Dominus Andreas Mocioni edilis de Foen, ect.”

Alexandru, pe care îl co- (Continuare în pag. II-a)

Comedia spiritului negru la Oradea — Cheltueli zadarnice și amenzi de zeci de milioane neincasabile —

Oradea, 3. — Procesele spiritului negru, devenite celebre în anii 1931—32, se tin lanț și se vor mai judeca probabil încă vre-o câțiva ani fără ea rezultatul final să dea cuiva o satisfacție. A fost nevoie de o lege a spiritului care să aducă statului pagube de miliarde de lei, să distrugă industria spiritului în Ardeal, să bage la pușcărie un număr mare de spiritori negri, dar nu pe toți, justiției să i se răpească timpul cu aceste procese fără sfârșit și fără rezultat practic, pentruca la urmă să fie toată lumea păgubită, fără ca cineva să fi avut beneficii, afară poate de unii inspectori și agenți financiari, cari au incasat ceva bacșșuri la primele descoperiri. Și încă tot nu se poate spune: „finita la comedia!” căci comedia continuă în ciuda cetățenilor cari au băut spirit negru, plăindu-l extrem de scump, fără ca această contribuție indirectă să alimenteze bugetul statului. S'au fixat amenzi de zeci de milioane, de sute de milioane și chiar de miliarde, din cari statul n'a incasat până acum nici o lețcaie, în schimb a avut cheltueli enorme cu deplasările inspectorilor, cu anchetele și cu avocații.

Zilele acestea Tribunalul Bihor a mai judecat un asemenea proces de spirit negru. Cu acest prilej d. Keminger, avocatul statului dela București a trebuit să piardă aproape o săptămână pe la Oradea, fără ca Tribunalul să fi putut face o încheere definitivă.

E vorba de judecarea apelului contra amenzii de 14 milioane lei aplicată fabricii de rom și liqueur Bogнар și Szanto din Oradea.

Poate o fabrică falită să plătească o amendă de 14 milioane lei?

Din actele dela dosar reese că d. inspector general financiar Tăranu dela Arad, prinzând de veste că fabrica de rom și liqueur Bogнар și Szanto din Oradea, transportă pe cale clandestină spirit negru dela Arad în fabrica sa sub lichidare, pentru a fabrica tot clandestin rom și liqueur. Transporturile de spirit netaxat se făceau cu tichete false. D. inspector general a fă-

cut la 31 Decembrie 1931 o descindere la numita fabrică din Oradea și a constatat că fabrica sub lichidare activează clandestin și fabrică rom și liqueur din spirit negru, pe care apoi îl pune pe piață. S'a mai constatat că fabrica nu are registre fiind confiscate la Administrația financiară și nu avea nici chitanțe de plata taxelor, iar tichetele de transport erau false. De toate acestea d. Tăranu a dressat un proces verbal aplicând o amendă de 14.213.264 lei deoarece fiscul a fost păgubit cu suma de peste 4 milioane lei.

Ministerul de finanțe a aprobat amenda, iar d. Varga, lichidatorul fabricii, a declarat apel contra amenzii.

Tribunalul Bihor a judecat procesul acestei amenzii în mai multe rânduri și abia eri a ajuns să judece în fond chestiunea. Procesul se judecă la Secția IV-a în complexul d-lor Constantinescu și Pop, ministerul public fiind reprezentat de d. procuror Nicolae Ieremia, iar apărarea de d. Alfons Stamatopol.

După citirea actelor dela dosar, d. Alfons Stamatopol demonstrează că procesul verbal de amendare conține o serie de vicii de formă, neținându-se cont de prevederile legii spiritului la încheerea procesului verbal de amendare.

D. procuror Ieremia arată că registrele fabricii au fost confiscate de Administrația financiară, de unde au dispărut fără urmă. Așa că fabrica amendată a funcționat și sub lichidare. Tribunalul audiază ca martori pe controlorul financiar Weiss Adalbert și funcționarul Radu, din al căror birou au dispărut registrele fabricii. Martorii spun că registrele au stat timp de 6 săptămâni în biroul lor, dar la un moment dat au dispărut și nici ei nu și pot explica cine a putut să le ia.

D. procuror Ieremia arată că instrucția în chestia dispariției registrelor a făcut o parchetul general care a dat ordonanță de neurmărire și dosarul l-a trimis Tribunalului să se pronunțe în cauză, observând că anularea procesului verbal de amendare nu se poate face decât prin înscrierea în fals, conform legii spiritului din anul 1930.

Tribunalul, în încheere a decis trimiterea dosarului la Curtea de Apel pentru a se pronunța asupra înscrierii în fals a reprezentanților fabricii amendate.

D. procuror Ieremia declară recurs contra acestei încheeri. În felul acesta procesul va mai avea încă trei laze, ca după ce justiția și-a spus ultimul cuvânt statul să nu poată încasa amenda de 14 milioane lei.

Pentru un baston l-a înjunghiat pe cel mai bun prieten.

În comuna Cubuleț din județul Bihor s'a petrecut o odioasă crimă între doi prieteni. Tânărul Gavril Dormanyi mergând la Oradea și-a cumpărat un baston.

Peste vreo două zile ne mai găsim bastonul în casă a început să lntrebe pe la vecini dacă nu l-au văzut la cineva. Cineva l-a informat că bastonul i-a fost luat din casă de către Alexandru Nagy, cel mai bun prieten al său.

Dormanyi infuriat că i-a furat bastonul, s'a dus la Nagy și după ce acesta a refuzat să-l dea băta, i-a tras două pămăi peste obraz încât a început să-i

curgă sângele din nas. În momentul următor Nagy a scos un mare cuțit din cizma și la implantat în pieptul lui Dormanyi.

Victima a fost ridicată și dusă, cu o căruță, la spitalul județean. În stare gravă a fost supus unei operațiuni chirurgicale și se crede că va putea fi salvat dacă nu se vor ivi alte complicațiuni.

Criminalul Nagy a fost arestat și înaintat parchetului.

Rugăm pe toți abonații în restanță, să ne expedieze pe adresa din Arad, sumele ce ne datorează.

Au încercat să treacă în Ungaria în mod fraudulos

Voiajorii comerciali din Oradea, Salamon Weinreb și Eugen Fözö, urmăriți de poliție pentru mai multe delictе, au voit să fugă în Ungaria.

Doarece în localitate erau cunoscuți, ei au plecat la Sătmar ca să și procure pașapoarte. Mergând la biroul de voiaj, au oferit unui funcționar suma de 30.000 de lei ca să le procure actele.

Funcționarul a refuzat propunerea și în același timp a anunțat poliția.

Șeful siguranței bănuind că exrocii, dacă nu și-au scos pașapoarte vor încerca să treacă cu bilet de liberă petrecere, a telefonat la stația Pitea, punctul de trecere peste graniță ca să-i aștepte poliția.

Total s'a întâmplat în focmei

După ce a telefonat șeful siguranței a plecat personal la Pitea.

Mergând la poliția vămii, l-a instruit pe un comisar cum trebuie să procedeze cu cei doi fugari ca să-i prindă asupra faptului, și el s'a ascuns cu șeful poliției de acolo într'o cameră de alături.

N'a trecut mult și cei așteptați au și venit.

Intrând înăuntru, au cerut comisarului din birou două bilete de liberă petrecere, oferindu-i 500 de lei.

Polițistul prefăcându-se că primește mita, a înregistrat numărul bancnotei ca număr de eşire a biletelor eliberate.

În acest timp au ieșit din cameră cei doi șefi, declarându-i arestați.

După ce s'au făcut cercetările, poliția i-a înaintat parchetului din Oradea.

Pălări dela 145 L.
Cămăși „ 170 „
Cravăți „ 35 „

și tot felul de articole
bărbătești cu prețurile
cele mai ieftine la

MANEA
DUMITRU

vis-a-vis de Prefectura județului

Al II-lea Volaj Special

Oradea-București

Lei 600 Clasa III-a || Lei 850 Clasa II-a
DUS și INTORS

Plecarea din Oradea : Duminică 15 Aprilie 1934
pe la ora 5,30 dim.

Inapoierea din București : Miercuri 18 Aprilie 1934
pe la ora 21 1/2.

ORADEA-CLUJ DUS și INTORS

Lei 200 clasa III-a Lei 275 clasa II-a

Plecarea : Duminică 15 Aprilie 1934, ora 5,30 dim.
Inapoierea : Joi 19 Aprilie 1934

Biletele se eliberează numai până

JOI 5 APRILIE 1934, ORA 9 SEARA

La Biroul de Voiaj

Wagons-Lits || Cook

ORADEA, Strada Regele Ferdinand No. 2

Vagon-Restaurant și Vagon-pat cu prețuri excepționale
de REDUSE

Rețineți din vreme Camere și pensiune pentru hotelurile din București, la prețurile noastre extrem de ieftine!

memorăm astăzi, s'a născut la 4 Noembrie 1841 și a murit la 1 Aprilie 1909, fără descendenți; iar Eugeniu, născut la 1844, moare la 26 Maiu 1901. Din căsătoria lui Eugeniu Mocioni cu Teresa Horvat de Zalaber s'au născut 5 copii: trei feciori și două fete: Ecaterina, măritată Contesa Teleki și având un fiu, cu numele Eugen și o fiică: Eugenia, ambii în viață; iar cei 3 lăstari din urmă Petru, Alexandru și Ionel, necăsătoriți, au murit în floarea vieții, fără descendenți. Ne reamintim cu toții de mult regretatul Ionel Mocioni, mort în 1930, în etate de 37 ani, în calitate de prefect al jud. Severin.

Ultimul vlăstar, parte bărbătească a nobilei familii Mocioni, este Excelența domnul Antoniu Mocioni de Foen, Ministru și Mareșal de vânatoare al Majestății Sale Regele Carol al II.

Și acum să ne ocupăm cu Alexandru Mocioni, a cărui comemorare o facem astăzi.

Alexandru Mocioni este fiul

lui Mihail și Ecaterina Mocioni de Foen. Mama lui Alexandru s'a distins prin un exemplar spirit familiar și prin o generoasă însuflețire națională, conducând cu deosebită grijă educația lui Alexandru și a fratelui său Eugeniu.

Născut la 1 Noembrie 1841, Alexandru Mocioni și-a făcut studiile liceale în Budapesta, iar cele juridice la Universitățile din Budapesta și Viena. În 1865, a fost promovată, la Graz, doctor utrinque iuris. Tot în acel an, toamna, Alexandru Mocioni a fost ales deputat dietal în cercul Rittberg, din județul Timiș. A mai fost reales, apoi la 1869 la Lugoj, iar la 1872 la Radna. A rămas membru al Camerei deputaților până la 1874, când și-a depus mandatul. Ca deputat, Alex. Mocioni a fost cel mai distins și până astăzi neîntrecut reprezentant al cauzei naționale, o somitate parlamentară, admirată și respectată până și de adversari.

Primul său discurs parlamentar a fost o improvizație reușită, provocată, la a doua dez-

batere la adresa de răspuns la mesaj (1866), de către un deputat slovac, renegat, în chestiunea folosirii termenului (magyar nemzet), națiunea maghiară. Alexandru Mocioni și-a început cuvântarea cu eroicele cuvinte, cari vor rămânea memorabile:

„...Rezervându-mi dreptul să vorbesc aici românește, în limba mea maternă, folosesc de astă dată limba maghiară numai din motiv de oportunitate“.

Dintre discursurile parlamentare ale lui Mocioni, au avut un succes deosebit discursurile rostite la dezbaterile legii pentru egala îndreptățire a naționalităților; apoi cuvântările în cauza reformei comitatelor, și a legii electorale, când, parlamentarii maghiari au provocat obstructione.

Dându-și seama că lupta parlamentară, cu toată dărzenia dusă nu aduce rezultate, la 1874 și-a depus mandatul și s'a declarat pentru pasivitate. Retrăgându-se din vâltoarea luptelor politice a participat numai la conferințele naționa-

le din 1892—1893; iar pe cale jurnalistică își validita în momente decisive influența sa asupra ținutei politice a românilor din fostul regat al Ungariei. Pe teren economic, Al. Mocioni și-a câștigat merite deosebite înființând banca „Albina“, al cărui întâi președinte a fost.

În viața bisericească a românilor ortodocși, a avut un rol covârșitor. Dela restaurarea Mitropoliei a participat la toate congresele, precum și la sinoadale diecezei Caransebeș, ilustrând aceste corporațiuni, în momentele mai însemnate, prin discursurile sale splendide și promovând activitatea lor prin valoroasa sa conlucrare. Introducerea sufragiului universal în Constituția bisericească, este a se atribui fondatorului său cu ocaziunea fixării Statului organic.

D. Profesor universitar Dr. I. Lupas în opul său istoric „Mitropolitul Andrei Șaguna“ la pagina 295 între altele zice: „Dintre fruntașii vieții bisericești și politice ai românilor de din dincoace de munți cu

mai multă pătrundere a carac rizat principiile fundamentale ale Statului organic“ la crearea și aplicarea căruia însuși conlucrase cu mult zel marele mecenat al culturii naționale Alexandru Mocioni, care într'un discurs rostit la Sibiu la 17 Dec. 1898 spunea, că „principiile fundamentale ale autonomiei noastre bisericești sunt pe deplin acomodate înaltei misiuni Culturale ale bisericii, cari ca o piramidă puternică pe baze largi, așa se ridică organizmul acestei autonomii, pe bazele cele mai trainice ale sinodalității în treptata sa clădire, și au un spirit blând, spiritul vechi creștinesc, spiritul patriarhal încălzeste întreg acest organism de jos pând sus, în culmea sa. Clerul și poporul, preoți și mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alții și prin necontenita corporare a acestor două elemente constitutive ale bisericii, decurge întregul ei proces vital.

(Continuare în numărul viitor).

Vieța sportivă

Gloria Cfr la egalitate cu Ripensia

CFR—București a dispus la Cluj de Universitatea. — Rezultatele matchurilor de Luni 2 Aprilie —

Ripensia—Gloria Cfr 1:1 (1:0)

Arad. După victoria de Duminică dela Sibiu asupra Șoimilor (7:0). — match pentru Cupa României și pentru Divizia Națională, — Ripensia din Timișoara s'a deplasat la Arad pentru un match amical contra Gloriei CFR.

Renumele echipei timișorene a atras o afliuență extraordinară de spectatori, dintre cari cei mai mulți credeau într-o victorie a campionilor naționali. Dar, socoteala de acasă nu se potrivește totdeauna cu cea din târg, — respective teren.

Jucătorii Gloriei au furnizat o partidă neașteptat de bună, dominând 70 din cele 90 de minute ale jocului.

Rezultatul de 1:1 nu este real. Arădanii trebuiau, — după jocul produs, — să câștige la cel puțin 3:1. (Trebuie însă să mai recunoaștem și că Ripensia a făcut peste noapte un drum lung: Sibiu—Arad deci jucătorii ei au fost destul de obosiți).

Matchul, sub fluierul d-lui Kalmar, începe cu atacul oaspeților respins de apărarea localnicilor. După 10 minute Budea trimite la poartă, arădanul Halga respinge pe jos, iar Ciolac care urmărea, marchează în poarta goală, portarul Gloriei fiind culcat la pământ, (1:0 pentru Ripensia).

Se aștepta acum la o serie de goaluri în poarta arădanilor, când colo aceștia pornesc vehement la atac dând de lucru în permanență celor doi fundași timișoreni și portarul Pavloviți.

Ripensiștii sunt în defensivă. Ciolac, centrul înaintaș, s'a retras la poarta grupării sale luptând disperat, împreună cu coechipierii din apărare, pentru a o apăra de atacul localnicilor.

Mărienuț dela 5 metri, plus că era singur în fața porții lui Pavloviți, trimite afară. Urmează apoi o formidabilă bombă a lui Faur II, care bălănește însă bara. Se aștepta în moment în moment punctul care să egaleze situația, dar arădanii nu pot încă marca.

Dobra, — revelația zilei, — în postul de mijlocas centru este peste tot. În duel aprig cu Kotormani, din cari invincibilul este când unul când celălalt, arădanul și-a servit maintarea precis și la timpul oportun, dar ghinionul, veșnicul ghinion, a făcut ca plasa campionilor naționali să rămână încă virgină.

Repriza a doua începe din

nou cu superioritatea localnicilor. Egalarea, după situația depe teren, era inevitabilă.

Cu toată apărarea disperată a oaspeților, — unde Burger, Agner și Dehelean au excelat, — în minutul 18 Mărienuț servește pe Faur II, care marchează imparabil (1:1).

Urmează un contra atac timișorean, limpezit însă de Volentir.

Ambii combatanți luptă din răspuțeri să marcheze punctul victorios, însă apărările respective sunt la locul lor. O poziție sigură este ratată de Faur II, ca mai apoi ripensistul Beke să-l imite.

La Ripensia, fără Zombori și Doba, a plăcut portarul Pavloviți, cei doi fundași, Schwartz, Ciolac și Bindea. (Ultimul a fost întrebuințat însă prea puțin).

La Gloria cu toată lipsa lui Faur I, linia de halți a corespuns. Cel mai bun din formație și depe teren a fost Dobra.

Portarul Halga bun. Putea însă opri goalul timișorenilor. Cei doi fundași la înălțime. Din înaintare cei mai buni au fost Mercea, Faur II și Igna. Tabac a muncit mult, fără folos însă, driblând când avea pe dânsul trei adversari și în acelaș timp coechipierii din înaintare nemarcați, așteptau în zadar să fie serviți. Mărienuț a fost slab, nu însă ca la începutul sezonului din primăvară.

D. Kalmar a arbitrat slab, următoarele formații:

Ripensia: Pavloviți, — Burger, Agner, — Hrehuss, Kotormani, Dehelean, — Bindea, (Beke), Beke, (Chiroiu), Ciolac, Schwartz, Chiroiu, Bindea).

Gloria CFR: Halga, — Hustig, Volentir, — Săbău I, Dobra, Pecican, — Igna, Tabac, Faur II, Mărienuț, Mercea.

Orade

Sămbătă: Crișana—Szeged FC 1:0 (1:0). A marcat Baraty.

Duminică: Crișana—Sticla 3:0 (2:0). Match pentru Cupă. Au marcat: Mureșan, Matei și Cionca. Baraty lovit în matchul contra Szeged-ului n'a jucat.

Luni: Szeged F.C.—Stăruința 3:2 (1:0).

Timișoara

RGMT—Sp. Studentesc 8:2 (5:2). Match amical. Bucureștenii după ce au cedat ieri CAT-ului la 0:9 n'au putut rezista nici în fața muncitorilor locali.

CAT—Chinezul 3:0 (2:0).

Rezultatul este surprinzător, divizionarii fiind într-o formă cât se poate de rea. CAT este a doua echipă dela onoare, după RGMT., care dispune de Chinezul de când este în Divizia Națională.

Cluj

Duminică: Cfr. București—România 2:1 (1:0). Match pentru Cupa României. A marcat Barbu II, și Vintilă pentru bucureșteni și Mureșan pentru clujeni.

Luni: Cfr. — Universitatea 2:1 (1:0). Rezultat senzațional. Matchul a avut caracter amical. Au înscris Barbu și Medve pentru Cfr. și Surlașiu pt. „U”.

Sătmar

Olimpia Cfr. din localitate a dispus meritat de Brașovia la 6:1 în cadrul Cupei României. Au marcat Vaida 2) și frații Szeremi pentru localnici și Lortint pentru oaspeți.

Victoria ceferiștilor locali asupra Brașoviei, care susține matchuri în Divizia Națională, este cât se poate de măgulitoare.

Alte matchuri pentru Cupa României

Ploiești. Tricolor—Electrica (Timișoara) 4:1 (2:0).

Petroșani. ACFR Brașov—Jiul 1:0 (0:0).

Tg. Mureș. Phoenix (Baia Mare)—Murășul 4:2 (1:0), Sibiu. Ripensia—Șoimii 7:0 (2:0).

În urma rezultatelor de Duminică s'au calificat pentru turul următor: Venus (Buc), Un. Tricolor (Buc), CFR (Buc), Transilvania (Arad), Gloria Cfr (Arad) care va juca la Brăila cu Franco-Română, Amela (Arad), CAT (Tim), Ripensia (Tim), Chinezul (Tim), Phoenix (B. Mare), Olimpia Cfr (Sătmar), UDR (Reșița), Tricolor (Ploiești), ACFR (Brașov), Macabi (Buc) care va juca cu U (Cluj) și Crișana (Orade).

Matchurile amicale de Luni

Lugoj. Muncitorii Germania, comb—Avântul (Buzău) 1:0 (0:0).

Reșița. Muncitorii—Juventus (București) 1:1 (1:0).

Subotica

Duminică: ZAK—Hajduk (Tim) 1:0 (0:0).

Bănatul (Tim)—Bacska 1:0 (1:0). A marcat Barna.

Luni: Bănatul—ZAK 3:2 (1:0). Hajduk—Bacska 0:0.

TEATRUL MUNICIPAL TIMIȘOARA

VINERI, 27 APR. 1934

UN SINGUR CONCERT

DAT DE CELEBRUL VIOLONIST'

BRONISLAW

HUBERMAN

LA PIAN

PROF. SIEGFRIED SCHULTZE

DIN VIENA

BILETELE (95—295 LEI) LA CASA TEATRULUI TELEFON 102

Sedința festivă a Institutului Social Banat-Crișana la Arad

(Urmare din pagina I-a).

Sa Episcopul Grigorie rostind omagiile ce le reproducem la „Notele zilnice”, apoi d. prof. Al. Constantinescu, vicepreșed. comisiei interimare, a salutat pe președintele Institutului Soc. Român în numele orașului, al Ateneului Popular și al revistei „Hotarul”.

A urmat un bogat raport al d-lui secretar al secției arădane a Institutului, dr. Oct. Lupăș, despre activitatea ce o desfășoară secția din Arad. Prea interesanta dare de seamă, pe care vom publica-o integrat în numărul nostru viitor, a făcut o strălucită impresie.

Cuvântarea d-lui prof. D. Gusii

Distinsul oaspe a răspuns vădit emoționat, mulțumind pentru primirea ce s'a făcut și arătând apoi cele două preocupări ale Institutului Social Român: cunoașterea realităților sociale românești și combaterea revizionismului.

lui. A stăruit îndeosebi asupra acestei a doua preocupări, arătând că atunci când Ungaria caută să ne submineze prin scris și prin conferințe rostite în diferite institute științifice din străinătate, nu este suficient s'o combatem numai prin adundri antirevizioniste, ci trebuie să-i opunem o propagandă bazată pe documente, așa cum o face Institutul Social Român prin conferințele sale dela București, cari au făcut o profundă impresie. Institutului social dela Arad și dela Timișoara îi incumbă aceeași datorie: de a cerceta realitățile românești, și de a combate revizionismul prin prezentarea acelor realități.

După sedința festivă d. prof. D. Gusii a reținut pe membrii institutului arădan ca să le dea unele îndrumări, apoi a vizitat liceul și Palatul Cultural, fiind pe urmă oaspele P. S. Sale Episcopului Grigorie.

Ciorapi de modă fără defect de culoare mată dela 69 Lei — Ciorapi bărbătești din ață calitate I. dela 20 Lei. — Ciorapi patent pentru copii și șosete cu prețurile cele mai reduse — Bluze și svetere pentru dame, dela 55 Lei. — Combinate de mătăsa, pantalonii reforme, calitate I. cu prețuri reduse. — Mănuși la modă dela 25 Lei. — Mănuși de piele dela 85 Lei. **BOGYÓ** Arad, Str. Eminescu 1. la Casa de Ciorapi Lângă Cinema Corso

CEL MAI FRUMOS CURĂȚĂ,
VOPSEȘTE ȘI SPALĂ CHIMIC

Jun. KREBSZ vopsitor A R A D,
Bul. Reg. Ferd. Atelier principal Str. Eminescu, Palatul Crucea Albă.

NU PIERDEȚI RARA OCAZIE!!!

C u n u m a i :

495 Lei, cls. III **700** Lei, cls. II**ORADEA—BUCUREȘTI DUS și ÎNTORS**

Plecarea la 15 Aprilie 1934, dela Satu-Mare la orele 3, dela Oradea la orele 6 și sosirea la București în aceeași zi, la orele 20. — Plecarea înapoi dela București, în ziua de 18 Aprilie 1934, la orele 20 și sosirea la Oradea și Satu-Mare, cu acelaș timp de mers, de tren rapid

Inscrierile până la
10 Aprilie 1934, la

Biroul de voiaj »DACIA« Bdl. Regele Ferdinand No. 9, Oradea

Acțiunea de reorganizare a național-țărăniștilor bănățeni

Constituirea delegației permanente a comitetului județean de Timiș-Torontal. — Purificare și consolidare. — O mare acțiune la sate. — D. Sever Bocu președinte de onoare.

Luni seara, 2 Aprilie, a avut loc în Timișoara o importantă consfătuire a intelectualității care atecedește partidul național-țărănesc, din Timiș-Torontal.

De multă vreme în capitala Banatului nu s'au adunat atâția intelectuali, preocupați de marile probleme fixate în programul partidului național-țărănesc.

Într-o atmosferă de frățietate, patruzeci și cinci intelectuali de marcă s'au adunat să examineze situațiunea creiată de noul statut al partidului, care tinde să instaureze o viață democratică, înviorând cadrele și punându-le la muncă, pentru ridicarea culturală și economică a satelor.

Sedința, prezidată de d. dr. Cădea, fost secretar general al Ministerului Sănătății, a fost deschisă de către d. dr. Coriolan Băran, fost prefect, fost deputat și fost secretar general al partidului.

Cine a participat la hotărâtoarea consfătuire

Se știe că, grupul d-lui Sever Bocu se compune din d. d.: Leucuța, Juga, Lazăr, Subțire și alți câțiva amici personali, ai acestora, cari au avut și dănsii o consfătuire restrânsă, în ziua de 31 Martie.

La adunarea din 2 Aprilie au luat parte însă adversarii grupului „Bochist”, reprezentăți prin d. d.: dr. Aurel Cădea, fost secretar general al Ministerului Sănătății; general în rezervă Domășneanu; dr. Ion Pascu, notar public, vicepreședintele organizației; dr. Cigăreanu, avocat, fost decan al Baroului Timișoara și prefect al județului; dr. Coriolan Băran, fost prefect și deputat; Adrian Brudariu, avocat, fost deputat; dr. Iancu, fost deputat; inginer Blajan, fost rector al Politehnicii; profesori la Politehnică: Lupan și Iorgulescu; dr. Nicolaievici, avocat

și fost ajutor de primar la Timișoara; dr. Iliescu, fost senator; profesor Agliceru, fost senator; dr. Dimitrie Chiroiu, decanul notarilor publici; dr. Ion Munteanu, medic primar; dr. Pinteș, medic; dr. Dobrin, avocat; dr. Moldovan, avocat; dr. Korner, avocat; dr. Nicolae Munteanu, medic; dr. Neagoe, medic; dr. Suciuc, medic; dr. Drăgan, medic, Sănnicolaul-Mare; dr. Ciurcu, medic; dr. Vuia, medic, colonel în rezervă Tîeri, director școlar Ignățel, profesor Cărăbăț, profesor Teahă, profesor Drăgulescu, dr. Anuică, avocat; arhitect Rațiu, dr. Imbuzean, avocat; director școlar Mustești, dr. Goit, avocat; Damian, învățător; Ruga, institutor; Murgu, funcționar particular; Jicu, meserias; Popovici, patron comerciant; Guțu, patron croitor și alții.

Cuvântările ținute

Cel dintâi a vorbit d. d-r Băran, care într-o însuflețită cuvântare a arătat importanța consfătuirii, spunând în rezumat următoarele:

„Salutăm cu bucurie în mijlocul nostru pe unii dintre cei mai distinși membri vechi ai partidului nostru, cari s'au hotărât să-și reia locul în cadrele active ale partidului. Mai salutăm apoi pe d. Adrian Brudariu, care cu un an mai înainte a trasat drumul partidului lupist, revenind la matca național-țărăniștilor.

Ceeace țin să subliniez în primul rând, este spiritul noului statut, care aduce o viață nouă în partidul național-țărănesc și pe baza căruia vom proceda la reorganizarea partidului, selecționând pe mem-

brii săi, după valoarea lor personală, după sacrificiul și capacitatea fiecăruia.

Ne trebuie mult entuziasm și putere de jertfă.

Partidul nu mai poate fi condus ca până acum. Trebuie să deschidem larg porțile partidului, să între aer proaspăt și curat.

Cei cari vin în partid nu trebuie considerată ca rivali, ca până acum, ci ca pe niște prețioși colaboratori, de cari partidul are nevoie în marea operă de ridicare a satelor.

Valoarea morală a fiecăruia dintre noi face țaria partidului nostru.

Să pornim la reorganizare, în spiritul noului statut”. (Ultimele cuvinte ale d-lui Băran au fost acoperite de vii aplauze).

D. dr. Cădea face chirurgie și în politică

D. d-r Cădea luând cuvântul în aplauze furtivoase, spune că un partid politic, care nu se poate rezuma pe forța morală a conducătorilor săi este merit peirii și că este momentul să se încheie cariera profesioniștilor politici.

Face un amplu istoric al partidului național din Banat și apoi al partidului național-țărănesc din Timiș-Torontal, analizând rând pe rând cauzele decăderii și desorganizării partidului.

Aară că dela venirea d-lui Aurel Leucuța în organizația locală s'a format o clică în jurul conducătorului partidului, d. Sever Bocu, care a determinat, rând pe rând,

pe cele mai valoroase elemente ale partidului să se retragă din viața politică activă. Rezultatul s'a văzut, — spune d-sa, — că dela 82.000 de voturi, în 1928, național-țărăniștii au ajuns în Timiș-Torontal, la 7000 de voturi, în 1933.

Conducătorul Sever Bocu este vinovat de asemenea dezastru, căci aplecând urechea la aghiotanții lui, el, de mult nu mai are și nu mai poate avea o voință proprie.

Noi nu-i cerem să se împuște, — cum se împușcă generalii cari pierd bătăliile. — ci, sancționând pe aghiotanții săi culpabili să primească președinția de

onoare, înlesnind posibilitatea forțelor vii ale partidului să salveze partidul din dezastru.

Noi nu vom permite ca organizația național-țărăniștilor din Timiș-Torontal să fie omorită de aghiotanții incapabili și urâți de popor, pe cari îi are d. Bocu.

Greșelile în politică se plătesc scump!

Noi nu-i cerem maximum de sacrificiu, ci, să permită vitalității partidului să se manifeste.

În acest scop, noi vom deparazita partidul de paraiziții cari îi sug vîlaga și îi sting vieața.

Ar fi dureros ca o minoritate incapabilă și compromisă să distrugă o organizație dintr'o provincie întregă.

Propun să-l proclamăm pe d. Bocu de președinte de onoare și pe d. Alexandru Vaida-Voevod de pre-

ședinte activ. (În nesfârșite, vii și entuziaste aplauze cari durează câteva minute asistența aclamă propunerea d-lui d r Cădea).

Rolul tineretului

Urmând la cuvânt d. dr. Dionisie Moldovan, avocat și fost consilier comunal, ca reprezentant al tineretului național-țărăniștilor, d-sa, într-o vibrantă cuvântare trasează rolul tineretului în organizația din Timiș-Torontal, care adaugă la experiența și capacitatea bătrânilor: avântul, impetuozitatea și forța sacrificiului tineretului.

Schitează apoi rolul generației ante-belice și a celor cari s'au succedat până astăzi, făcând un călduros apel către tinerii bănățeni, cari sânt datori să vină în partidul părinților lor, spre a contribui la opera de ridicare a satelor bănățene.

Cuvântarea d-lui Adrian Brudariu

La apoi cuvântul d. avocat Adrian Brudariu, care vorbește despre crizele actuale, despre responsabilitatea intelectualilor absentești din viața civică și politică a României de după război. Ocupându-se despre cele șaptesprezece partide politice și despre mania „ismelor”, spune că partidele legate de numele unei persoane sânt sortite peirii.

Subliniază, după acestea, conflictul dintre d. d. Maniu și Vaida, arătând cauza pulverizării partidelor politice și tendința lor de regrupare, pe categorii de interese economice.

D. Brudariu a mai analizat și importanța partidelor politice în stat, precizând: că, numai în măsura în care un partid politic poate reprezenta și o categorie economică de producție, are drept la existență și parte la guvernare.

Dat fiind că sânt trei mari realități economice de producție, — mai spune d-sa, — capitalul, munca muncitorilor de mine, fabricii și uzine, și munca țăranilor, acestor trei categorii le corespund trei partide cu justificare sociologică: partidul liberal, partidul socialist și partidul național-țărănesc.

Evidențiază apoi, ce a înțeles d. Ion Mihalache prin cuvintele: „loc țărănilor și tineretului”.

Pune în lumină cele trei acțiuni: electorală, culturală și economică, ale partidului național-țărănesc.

În urmă, d. Brudariu precizează și marile probleme ardene și bănățene: romanizarea orașelor, șomajul intelectual, organizarea presei românești și crearea unei culturi românești în Banat și în Ardeal.

E de dorit, accentuează d-sa, ca asupra acestor probleme politice de capitală importanță, ca și asupra chestiunii revizuirii tratatelor, toate partidele politice să se înțeleagă!

Vorbește apoi despre democrație și cum trebuie ea înleasă.

Ridicarea țărănimii nu înseamnă anarhizarea satelor.

Preotul și învățătorul: preoții satelor trebuie să se înțeleagă. Ei trebuie reintegrați în drepturile firești de conducători ai satelor.

Când facem apel la intelectuali, trebuie să le asigurăm o stabilitate demnă de importanța socială pe care o au în stat.

Clicele, coteriile, spiritul autocratic și tiranic din partid trebuie să dispară! Noul statut al partidului național-țărănesc le asigură.

Distinsul intelectual și apreciat orator își încheie cuvântarea, făcând un călduros apel către toți oamenii de carte bănățeni, — cari au o datorie față de satele bănățene, părăsite, — să întărească rândurile partidului național-țărănesc. D. Brudariu, în aplauzele unanime, citește apoi următorul:

Act de reconstituire Proces-Verbal

Dresat azi 2 Aprilie 1934 în Timișoara.

Mai jos semnații membri ai Partidului Național-țărănesc, în dorința de a reorganiza, purifica și întări Partidul Național-țărănesc, ca organ de realizare a năzuințelor clasei țărănești,

însuflețiți de ideologia Partidului nostru, formulată în programul de la Câmpulung de către Domnul Ioan Mihalache președintele Partidului,

bazați pe spiritul noului statut votat de Comitetul Executiv Central al Partidului Național-țărănesc în ședințele din 25-27 II. 1934,

și spre a traduce în fapt deziideratele programatice și statutare de mai sus.

HOTĂRĂM:

1) Scoaterea unui ziar săptămânal cu începere de la 15 III. 1934 cu titlul: „Banatul Țărăniștilor”, — care să popularizeze ideologia partidului și să pregătească reorganizarea lui.

2) Inițierea unui centru de documentare — studii și propagandă ce-și va avea sediul în casa de stat al Partidului Național-țărănesc din Timiș-Torontal, închirându-se în acest scop un local în centrul orașului Timișoara.

3) Cumpărarea unei tipografii pentru ziar, a unei camionete și unei mașini pentru deplasare în județ.

4) Comitetul executiv provisoriu va aduce la îndeplinire aceste hotărâri.

Actul de reconstituire a fost semnat de toți cei prezenți la fel și următoarea

MOTIUNE

Toți cei de mai sus aprobă prin aclamații ca d. Sever Bocu să fie trecut a președinte de onoare în baza art. 6, din noul statut și d. Al. Vaida-Voevod să fie rugat să ia presidenția activă a organizațiunii.

Motiunea a fost expediată telegrafic d-lui I. Mihalache președintele partidului și d-lui Al. Vaida-Voevod, președintele Ardealului și al Bănățului.

Rezultatul alegerilor parțiale

BUCUREȘTI, 3. — În locul vacant de deputat la Ilfov, a fost ales ieri d. Dinu Brătianu, președintele partidului național liberal, cu 85.198 de voturi.

D. dr. N. Lupu, vicepreședintele partidului național-țărănesc, a obținut 18.519 de voturi.

Pentru d. Gr. Filipescu, președintele partidului conservator, s'au exprimat 1788 voturi.

Pentru locul de senator de Argeș a fost declarat ales d. Ion Mocanu (liberal) neavând contra candidat.

La Caraș, pentru locul de senator, a reușit d. G. G. Mironescu (național-țărăniștilor).

D. Iuliu Mumulanu (conservator), a fost ales la Soroca, pentru locul vacant de senator.

La Hunedoara (un loc de senator), a reușit Nicolae Theodorescu ministrul Industriei.

D. Pan Halippa (național-țărăniștilor), s'a ales la Bălți în locul vacant de senator.

Școala superioară de com. Timișoara

Convocare

Pentru ziua de 15 Aprilie 1934 este convocată adunarea generală a comitetului școlii în localul școlii, la orele 10.

La ordinea zilei: descărcarea gestiunii pe anul expirat.

În cazul când nuse vor afla numărul legal de membri adunarea se amână pe ziua de 21 Aprilie 1934, în același loc și la aceleași ore.

Președinte, (ss) Dr. Cornel Groșorean
Secretar, (ss) Gh. Stănescu